

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžo/31/2016
Identifikačné číslo spisu: 6015201450
Dátum vydania rozhodnutia: 16.08.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6015201450.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a zo sudcov JUDr. Soni Langovej a JUDr. Moniky Válašikovej PhD. v právnej veci navrhovateľky: H.P., U., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, Národná 34, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 11640/2015-KaZa zo dňa 29. októbra 2015, v konaní o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 29Sp/9/2015-15 zo dňa 25. januára 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 29Sp/9/2015-15 zo dňa 25. januára 2016 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu sp. zn. 11640/2015-KaZa zo dňa 29. októbra 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Navrhovateľke náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu sp. zn. 11640/2015-KaZa zo dňa 29. októbra 2015 a navrhovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania. Odporca predmetným rozhodnutím navrhovateľke nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci s poukazom na § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“). Vo veci, s ktorou sa navrhovateľka obrátila na Centrum právnej pomoci nebola vylúčená zrejماً bezúspešnosť sporu, čím navrhovateľka nesplnila jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že z obsahu administratívnej žiadosti je zrejماً, že navrhovateľka sa domáhala právnej pomoci vo veci, ktorú odporca správne vyhodnotil ako nárok vyplývajúci z

ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, a teda nárok na ochranu osobnosti. Navrhovateľka v žiadosti pritom uviedla, že k zásahu do jej práva na ochranu osobnosti došlo od januára do septembra 2011; žiadosť o poskytnutie právnej pomoci podala dňa 6. októbra 2015. V tomto smere krajský súd poukázal na uvedené ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní, podľa ktorých súd nemôže premlčané právo veriteľovi priznať, pokiaľ sa dlžník premlčania dovolá. „Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17. 2. 2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009). Právo na náhradu nemajetkovej ujmy je pritom právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej lehote ustanovenej § 101 Občianskeho zákonníka a ktorá je trojročná. V kontexte vyššie uvedených skutočností sa právo navrhovateľky na náhradu nemajetkovej ujmy premlčalo najneskôr 1. októbra 2014 (za predpokladu, že zásah do práva na ochranu osobnosti trval do 30. septembra 2011) a v čase podania žiadosti (6. októbra 2015) právo na náhradu prípadnej nemajetkovej ujmy bolo premlčané. Na premlčanie musel odporca s prihliadnutím na ustanovenie § 6 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. prihliadnuť. Navrhovateľka v odvolaní napokon nenamietala záver odporcu, že nespĺňa zákonnú podmienku, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu, pričom išlo o jeho podstatný záver, v dôsledku ktorého odporca žiadosť navrhovateľky zamietol.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie a navrhla, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V dôvodoch odvolania namietala, že odporca jej viackrát po jej žiadosti odmietol priznať právnu pomoc. Podľa jej názoru je odporca voči nej zaujatý. Poukázala aj skutkové okolnosti sporu, v ktorom žiadala o priznanie právnej pomoci. Popisovaným konaním domovníka, jeho filmovaním má podľa jej názoru zníženú dôstojnosť voči ostatným obyvateľom paneláku. V predmetnej veci podala žalobu na Okresný súd Žilina, kde ju súd odporučil na Centrum právnej pomoci. Centrum jej však právnu pomoc neposkytlo z dôvodu, že ide o zrejmu bezúspešnosť sporu. Centru doložila doklady, ktoré majú preukázať, že domovník ju dlhú dobu filmoval bez jej súhlasu a kamery boli namontované bez povolenia. Uviedla, že vie označiť aj svedkov uvedeného konania. Z toho dôvodu namietala tvrdenie odporcu, že v predmetnej veci nedoložila potrebné doklady. Odporca uviedol, že ide o premlčanú vec a podľa názoru navrhovateľky práve kvôli nekonaniu odporcu nastalo v predmetnej veci premlčanie. V predmetnej veci podala na Okresný súd Žilina žalobu na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy avšak kvôli konaniu odporcu nemá zabezpečenú dostatočnú právnu pomoc.

III.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozsudkom a navrhol ho ako vecne správny potvrdiť. Centrum poskytuje právnu pomoc osobám v materiálnej núdzi. Prvou podmienkou poskytnutia právnej pomoci je materiálna núdza žiadateľa, pričom pri rozhodovaní o nároku na právnu pomoc sa posudzuje aj otázka zrejmej bezúspešnosti sporu a hodnoty sporu. Úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť iba ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok. Žiadateľ musí spĺňať podmienky na poskytnutie právnej pomoci počas celého trvania poskytovania právnej pomoci. Odporca postupoval podľa zákona č. 327/2005 Z.z. a po preskúmaní podmienok podľa § 6 uvedeného zákona dospel k záveru, že vo veci s ktorou sa navrhovateľka obrátila na Centrum, ide o zrejmu bezúspešnosť sporu.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O.s.p.“) preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo verejné vyhlásenie rozsudku oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní pred jeho vyhlásením, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 3 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v odvolacom konaní postupoval v zmysle § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. (Správny súdny poriadok), účinného od 01.07.2016, podľa ktorého sa konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona dokončia podľa doterajších predpisov, t. j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok.

Z obsahu súdneho a administratívneho spisu najvyšší súd zistil, že navrhovateľka žiadosťou zo dňa 06.10.2015 požiadala odporcu o poskytnutie právnej pomoci vo veci žaloby proti J. X., pričom uviedla, že tento ju od januára do septembra 2011 ako domovník bytového domu nakameroval v ich paneláku, ako z neho vychádza, toto sa dialo celé obdobie a kamery boli nainštalované načierno. Dlhodobo ju sledoval bez jej súhlasu a bez nejakých trestných náležitostí. Hodnotu sporu žiadateľka vyčíslila na 2.500,- €. Navrhovateľka žiadala o poskytnutie právneho poradenstva. Vo vzťahu k svojej majetkovej situácii navrhovateľka uviedla, že poberá dávku v hmotnej núdzi vo výške 26,90 €, poberá invalidný dôchodok vo výške 204,80 €. Je nájomcom bytu. K žiadosti žiadateľka pripojila Rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 61580672450 zo dňa 04.12.2014, ktorým jej bol zvýšený invalidný dôchodok o 4,60 € mesačne na sumu 204,80 € a potvrdenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina zo dňa 2. septembra 2015 o poberaní dávky v hmotnej núdzi za rok 2015 vo výške 26,90 €.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Centrum právnej pomoci je štátna rozpočtová organizácia, ktorá poskytuje právnu pomoc podľa zákona č. 327/2005 Z.z. svojimi zamestnancami, určenými advokátmi a mediátormi (§ 5 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.). Centrum právnej pomoci, podobne ako predtým všeobecné súdy, skúma každú žiadosť žiadateľa a vyhodnocuje ju z hľadiska splnenia podmienok podľa zákona č. 327/2005 Z.z., osobitne podmienok podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. Zákon zároveň ustanovuje kritériá pre posudzovanie splnenia ním ustanovených požiadaviek (§ 6 až § 8 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Spornou skutočnosťou v prejednávanej veci je otázka posúdenia, či vo veci v ktorej sa navrhovateľka obrátila na Centrum so žiadosťou o právnu pomoc možno konštatovať zrejmu bezúspešnosť (§ 8 zákona č. 327/2005 Z.z.), ktorá by vylučovala navrhovateľku z poskytnutia právnej pomoci poskytovanej odporcom podľa zákona č. 327/2005 Z.z.

Pojem zrejmej bezúspešnosti v spore bol v našom právnom poriadku pôvodne obsiahnutý len v § 138 ods. 1 O.s.p. v súvislosti s posudzovaním žiadosti účastníka konania o oslobodení od platenia súdnych poplatkov, keď O.s.p. pre priznanie oslobodenia odplatenia súdnych poplatkov vylučuje zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Občiansky súdny poriadok však konkrétne neupravoval, čo je potrebné pod týmto pojmom rozumieť. Zákon č. 327/2005 Z.z. príkladmo uvádza, načo je potrebné prihliadať pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu, keďže jednou z podmienok pre priznanie tohto nároku je, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Pri aplikácii § 138 O.s.p. všeobecné súdy judikovali, že o zrejmu bezúspešnosť ide najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovie.

Posudzovanie splnenia zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci je výsledkom správnej úvahy správneho orgánu, k čomu sa nevyžaduje vykonávanie dokazovania ohľadne samotného nároku (uplatneného práva), o ktorom sa rozhoduje v základnom konaní, v ktorom žiadateľ žiada o poskytnutie právnej pomoci. Súd v preskúmvacom konaní skúma to, či rozhodnutie správneho orgánu vydaného na základe správneho uváženia nevybočilo z medzí a hľadísk stanovených zákonom. V prejednávacom prípade sú tieto upravené v § 6 ods. 1 v spojení s § 8 zákona č. 327/2005 Z.z., v ktorých ustanoveniach sú určené zákonné podmienky pre možnosť poskytnutia právnej pomoci, vrátane podmienky, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Správny orgán je v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) v odôvodnení svojho rozhodnutia povinný uviesť, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov smerujúcich k preukázaniu podmienok pre priznanie nároku na právnu pomoc, k objasneniu skutočného stavu veci a k zisťovaniu podkladov pre rozhodnutie. Správny orgán pritom vykonáva dokazovanie podľa § 32 a nasl. správneho poriadku, na ktorého použitie odkazuje § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.

Orgán verejnej správy sa v prejednávacom prípade zaoberal posudzovaním otázky zrejmej bezúspešnosti sporu, keďže zákon ustanovil ako jednu z podmienok pre možnosť priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Účelom prijatia zákona č. 327/2005 Z.z. bolo zabezpečiť prístup k súdu tým žiadateľom v hmotnej núdzi, ktorým evidentne hrozí ujma na ich právach z dôvodu, že nemajú finančné prostriedky na zaplatenie právneho zastúpenia v ich veci. Skúmanie otázky možného reálneho poškodenia ich práv, resp. právom chránených záujmov súvisí s tým, či by mohli byť úspešní (s prihliadnutím na hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy) vo veciach, v ktorých žiadajú o priznanie, resp. o poskytnutie právnej pomoci. Posúdenie tejto otázky patrí do právomoci odporcu, ktorý musí každú vec posudzovať individuálne a to s prihliadnutím na osobitosti v jednotlivých prípadoch.

Je možné, že záver odporcu o bezúspešnosti sporu nemusí byť vždy totožný s následným rozhodnutím príslušného súdu, do právomoci ktorého patrí rozhodovať vo veci samej. Ani súd v preskúmvacom konaní podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. však nenahrádza konanie tohto všeobecného súdu. Správny súd posudzuje len zákonnosť rozhodnutia a postupu odporcu, t.j. či konanie bolo vedené v súlade s procesnými predpismi, či správny orgán aplikoval príslušný hmotnoprávny predpis. Správne súdy nenahrádzajú rozhodovanie všeobecných súdov a nemôžu ani prejudikovať rozhodnutie všeobecného súdu vo veci, s ktorou sa navrhovateľ obrátil so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci na odporcu. Odporca ako orgán verejnej správy má povinnosť zaoberať sa zrejmu bezúspešnosťou sporu. Len v prípade, ak konštatuje, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu (za predpokladu splnenia ostatných podmienok stanovených v § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.), môže priznať žiadateľovi nárok na právnu pomoc.

Skutočnosťou rozhodujúcou pre vyslovenie záveru o zrejmej bezúspešnosti navrhovateľky v konaní, v ktorom požiadala o poskytnutie právnej pomoci je podľa napadnutého rozhodnutia to, že pokiaľ by sa aj navrhovateľke podarilo preukázať, že došlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnostných práv, premlčania lehota by začala plynúť najneskôr v septembri alebo októbri 2001 a skončila by v septembri alebo októbri 2014. Právo na náhradu prípadnej nemajetkovej ujmy bolo teda už v čase podania žiadosti o priznanie právnej pomoci premlčané. Odporca poukázal na ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka a na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011.

Zákon č. 327/2005 Z.z. vyžaduje súčasné splnenie požiadaviek uvedených v § 6 ods. 1, preto nenaplnenie ktorejkoľvek z nich vylučuje priznanie nároku na právnu pomoc žiadateľovi. Odporca sa po zistení zrejmej bezúspešnosti sporu navrhovateľky ďalej nezaoberal jej majetkovými a osobnými pomermi, preto táto otázka nebola relevantná pre prejednanie tunajšej veci.

Najvyšší súd sa teda ako kľúčovou zaoberal otázkou zrejmej bezúspešnosti sporu navrhovateľky v konaní o ochrane osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy.

Odporca skonštatoval, že navrhovateľka k žiadosti nepredložila ani neoznačila žiadne dôkazy na preukázanie jej tvrdení a že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa podľa súdnej praxe považuje za právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe a že už v čase podania žiadosti bolo predmetné právo premlčané.

Ustanovenie § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. ukladá Centru právnej pomoci prihladiť pri zisťovaní zrejmej bezúspešnosti najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremľčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladiť len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremľčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

Podstata premlčania spočíva v priebehu dvoch samostatných štádií jeho uplynutia:

1. uplynula zákonom ustanovená doba (premlčacia doba), a oprávnený subjekt svoje právo nevykonal, hoci tak urobiť mal a mohol:

V tomto štádiu však veriteľovi ostáva premlčané právo zachované, rovnako tak ostáva zachovaný dlh dlžníka. V dôsledku premlčania však dlžníkovi vzniklo oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tým spôsobiť zánik veriteľovej možnosti domôcť sa s úspechom na súde premlčaného práva, alebo spôsobiť zánik nároku. Až keď povinný subjekt námietku premlčania uplatní, nastáva druhé štádium.

2. Vznesenie námietky premlčania na to oprávneným subjektom:

Vznesením námietky premlčania dochádza k zániku nároku vyplývajúceho z premlčaného práva. Takéto právo nemôže byť priznané súdom, stáva sa nevynútiteľným, tzv. naturálnym právom (bez nároku). Keďže však právo ako také existuje, dlžník môže na základe svojho slobodného rozhodnutia plniť, čo bol z premlčaného záväzku povinný, bez toho, že by na strane veriteľa došlo k bezdôvodnému obohateniu.

Samo uplynutie premlčacej doby síce oslabuje právo žalobcu v občianskoprávnom konaní, avšak nemožno na základe neho vyvodiť zrejmu bezúspešnosť. V opačnom prípade by šlo o zásah do konania, hraničiaci s narušením zásady rovnosti strán v súdnom konaní, kedy Centrum právnej pomoci ako tretí subjekt skúma premlčanie, čím v konečnom dôsledku napomáha budovaniu obrany žalovaného bez toho, že by bolo jeho zástupcom v konaní.

Najvyšší súd si uvedomuje, že odporca v tomto smere len rešpektoval § 8 zákona č. 327/2005 Z.z., avšak je nevyhnutné, aby tak robil s čo najmenšími následkami pre vzťah, ktorý je predmetom sporu v občianskoprávnom konaní. Teda, aby § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. realizoval v súlade čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), v zmysle ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Najvyšší súd poukazuje na čl. 13 ods. 2, 3 a 4 Ústavy, v ktorých sú ustanovené možnosti obmedzenia základných práv a slobôd. Ako vyplýva z čl. 13 ods. 2 Ústavy medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom. Následne, zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky (čl. 13 ods. 3 Ústavy); a napokon pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ (čl. 13 ods. 4 Ústavy).

Z uvedeného vyplýva tiež obmedzenie práva na bezplatnú právnu pomoc - požiadavka ustanovená ako v § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z.z., ako aj v § 138 O.s.p. (v aktuálne platnom a účinnom § 166

Správneho súdneho poriadku sa na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov nevyžaduje skúmanie zrejmej bezúspešnosti sporu), aby spor, pre ktorý sa žiada poskytnutie právnej pomoci, nebol zrejme bezúspešným sporom. Takým je i spor, v ktorom je právo uplatňované iným než zákonom ustanoveným spôsobom, alebo spor, v ktorom zo skutkových tvrdení (popísania udalostí, ktoré viedli k sporu) je „na prvý pohľad“ zrejmé, že tu nie je tvrdené právo, resp. je zrejmé, že toto právo nie je ohrozené (reálne možným) nezákonným zásahom. Sama skutočnosť, že osoba pociťuje krivdu alebo nespravodlivosť neznamená, že dochádza k porušeniu zákona v jej neprospech.

Ako už bolo uvedené vyššie, bezúspešnosť sporu je pre potreby posúdenia žiadosti o právnu pomoc skúmaná len povrchno, nie je úlohou Centra právnej pomoci a ani súdu v správnom súdnictve ísť do hĺbky sporu, či vykonávať dokazovanie, ktoré prislúcha súdu konajúcemu o veci samej. Preto ani názor vyslovený v takomto konaní o poskytnutie právnej pomoci nie je záväzný pre konanie a rozhodnutie o veci samej. Toto vyplýva aj z oddelenia subjektov rozhodujúcich o veci a rozhodujúcich o poskytnutí či neposkytnutí právnej pomoci, kedy druhý z orgánov nemá a nemôže mať k dispozícii taký komplexný prehľad o veci, aký má orgán, ktorý o nej koná. Preto sa môže zaoberať len tým, čo je zrejmé, pričom má však povinnosť vyplývajúcu mu z § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. a § 32, § 47 ods. 1, 3 Správneho poriadku v rámci zákonom ustanovených medzi čo najpresnejšie zistiť skutočný stav veci, z neho vyvodíť právne závery a tieto riadne odôvodniť.

Najvyšší súd považuje za potrebné dodať, že pre nenaplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z.z. nestačí, že zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejmá už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá sama osebe nevylučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z. Treba mať na zreteli, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z. predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je nanajvyššie nutné brať do úvahy čl. 13 Ústavy tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom.

S ohľadom na uvedené mal najvyšší súd za to, že je potrebné odvolaniu navrhovateľky vyhovieť a rozsudok krajského súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci zmeniť (§ 250ja ods. 3 O.s.p., § 250l ods. 2 O.s.p.), napadnuté rozhodnutie odporcu z rovnakého dôvodu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 250q ods. 3 O.s.p.). V novom konaní odporca opätovne posúdi žiadosť navrhovateľky z hľadiska splnenia podmienok ustanovených v § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., pričom vo vzťahu k zisťovaniu zrejmej bezúspešnosti je viazaný právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v tomto rozsudku (§ 250r O.s.p.).

Najvyšší súd upriamuje pozornosť navrhovateľky tiež na § 24 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 586/2003 Z.z.“), v zmysle ktorého advokát môže poskytnúť právne služby za zníženú odmenu alebo bezplatne, ak to odôvodňujú osobné pomery alebo majetkové pomery klienta alebo je na to iný dôvod hodný osobitného zreteľa.

Preto, ak by navrhovateľka nebola so svojou žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z. úspešná, môže sa o právnu pomoc v jej veci uchádzať priamo u advokáta. Je namieste upozornenie, že bezplatné poskytnutie právnej pomoci je pre advokáta len možnosťou a záleží výlučne od jeho osobného rozhodnutia, či takéto zastupovanie prijme, pretože v takomto prípade mu nevzniká nárok na odmenu hradenú štátom (§ 25 zákona č. 586/2003 Z.z.).

O trovách súdneho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250k O.s.p. a § 250l ods. 2 O.s.p. Keďže úspešnej navrhovateľke trovy v konaní nevznikli, najvyšší súd jej nemohol priznať ich náhradu.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.